

1 Strategische Samenwerkingsagenda Water Lansingerland

Gemeente Lansingerland
Hoogheemraadschap van Delfland
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Vastgesteld op

Juli 2021

Het watersysteem kent een integrale en complexe plaats in onze leefomgeving, en dat vraagt om goede samenwerking.

Overwegende

- Dat de gemeente Lansingerland en Hoogheemraadschappen van Delfland en van Schieland en de Krimpenerwaard al langere tijd samenwerken daar waar een gezamenlijke verantwoordelijkheid ligt in het waterbeheer, ieder vanuit hun eigen rollen en taken;
- Dat deze samenwerking in 2011 is vastgelegd in het Waterplan Lansingerland;
- Dat de partijen met deze Strategische Samenwerkingsagenda Water het Waterplan uit 2011 vervangen. De visie en ambitie uit het Waterplan worden wel behouden en zijn onderdeel van deze Strategische Samenwerkingsagenda Water;
- Dat de partijen naast reguliere taken in het waterbeheer, zoals waterkwaliteit, -kwantiteit en -veiligheid ook nieuwe thema's zoals klimaatadaptatie, kwaliteit van de leefomgeving, duurzaamheid en de Omgevingswet willen oppakken;
- Dat de samenwerking ons helpt om te komen tot een robuust, klimaatbestendig watersysteem en een hogere kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Lansingerland.

Spreken af

- Samen te werken volgens de nieuwe samenwerkingsafspraken die in deze Strategische Samenwerkingsagenda Water Lansingerland zijn beschreven;
  - De nieuwe vorm van samenwerking af te spreken voor de duur van 6 jaar, van 2021 tot 2027;
  - Elke 2 jaar een evaluatie te houden over de thema's en ambities. Indien nodig wordt de samenwerkingsagenda ge-updatet;
  - De concrete samenwerking uit te werken in de vorm van projectenlijsten voor telkens twee jaar, te starten met het Projectenlijst Water Lansingerland 2021-2023 dat in 2021 wordt opgesteld;
  - Er vanuit iedere organisatie een duidelijke contactpersoon aan de Strategische Samenwerkingsagenda Water verbonden is met voldoende capaciteit.
-

1. Inleiding

De gemeente zorgt samen met de waterschappen voor een veilig en goed watersysteem. Hier vallen taken onder als het zorgdragen voor voldoende schoon, gezond en levend water voor de natuurwaarden, biodiversiteit, leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en recreatie. Maar ook activiteiten zoals het beheer van dijken en waterkeringen, het transporteren en zuiveren van het afvalwater en het beheer van het oppervlaktewatersysteem.

In 2011 hebben de gemeente Lansingerland, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (hierna: de waterschappen), de gezamenlijke watertaken vastgelegd in het Waterplan en werken met succes samen op het gebied van water. Zo is de glastuinbouw op de riolering aangesloten, zijn er grote waterbergingsgebieden gerealiseerd, is de waterkwaliteit verbeterd, zijn er natuurvriendelijke oevers gerealiseerd en worden projecten onderling tussen de drie partijen afgestemd en indien mogelijk integraal opgepakt.

Het Waterplan is in 2019 geëvalueerd en een van de conclusies uit de evaluatie is dat de korte termijn doelen uit het Waterplan zijn behaald en dat het Waterplan daarmee is afgerond. De lange termijn ambitie uit het Waterplan blijft overeind: *“Het watersysteem van de gemeente Lansingerland is in 2040 veilig en functioneel, mooi en schoon tegen verantwoorde kosten. Het watersysteem wordt efficiënt beheerd. Waterschappen, gemeente, burgers en bedrijven werken samen als waterpartners met ieder eigen taken en verantwoordelijkheden”*.

Daarnaast is er ook geconcludeerd dat partijen behoefte hebben aan verbreding van de samenwerking op meer en nieuwe thema's naast de reguliere watertaken, zoals klimaatadaptatie, duurzaamheid, biodiversiteit en kwaliteit van de leefomgeving. Om de ambities tot een veilig, functioneel, mooi en schoon watersysteem tegen verantwoorde kosten in de toekomst ook gezamenlijk op te pakken, willen partijen de samenwerking continueren en verder ontwikkelen. Afspraken daarover worden vastgelegd in deze Strategische Samenwerkingsagenda Water (hierna SSAW). Hierin wordt aangegeven op welke punten en op welke manier de gemeente en de waterschappen samenwerken aan doelstellingen op de korte en lange termijn.

In hoofdstuk 2 wordt gekeken waar we nu staan en waar we naar toe willen, waarna hoofdstuk 3 de thema's beschrijft waar de partijen de komende jaren aan gaan werken. Hoofdstuk 4 beschrijft de wijze van samenwerking. De Projectenlijst 2021-2023 is opgenomen als bijlage. Deze wordt tweejaarlijks bijgewerkt zonder dat de SSAW opnieuw vastgesteld hoeft te worden. De projectenlijst wordt in het Bestuurlijk Overleg geaccordeerd.

2. Stand van zaken en uitdagingen

Het Waterplan komt uit 2011 en de ambities zijn weliswaar gelijk, maar de problemen waar deze een antwoord op is zijn complexer geworden. Zo was er destijds nog minder zicht op de implicaties van klimaatverandering. Van de top tien warmste jaren ooit gemeten op aarde bevinden zich er 8 na 2010 en zo zijn er meer weerrecords verbroken de afgelopen 10 jaar.

Zoals eerder genoemd heeft het waterplan veel bereikt. Naast dat er veel bereikt is, staat het werkveld niet stil en blijven er nieuwe uitdagingen komen. Daarin volgen we nationaal beleid om tot een circulaire economie te komen in 2050. Dit gaat dan over zowel de energietransitie alsmede circulariteit. Daarnaast is er nog de derde transitie, het volledig klimaat adaptief ingericht zijn in 2050. De stip op de horizon waarnaartoe wordt gewerkt in deze SSAW, wordt dan ook door deze drie transities beïnvloedt. Hoe we hier gezamenlijk gaan komen staat niet in deze agenda geformuleerd. Voor de invulling hiervan wordt verwezen naar de projectenlijst.

Veel van de samenwerking en afstemming vindt plaats in de reguliere taken (zoals waterkwaliteit, waterveiligheid, waterkwantiteit en waterketen). Trends als klimaatadaptatie, circulariteit, energietransitie en biodiversiteit vragen hierin meer aandacht. Hoe dragen we bij aan een

klimaatadaptieve omgeving, circulaire economie en duurzame energie? En zorgen we tegelijkertijd dat de biodiversiteit toeneemt?

Voor de waterketen zijn er aparte samenwerkingsovereenkomsten, Netwerk waterketen Delfland (NAD) en Samenwerking Kortenoord, opgesteld waarin ook aandacht wordt besteed aan nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen (zoals circulariteit en klimaatadaptatie) voor de waterketen.

3. Ambities Strategische Samenwerkingsagenda Water Lansingerland

Voor de looptijd van deze samenwerkingsagenda hebben de gemeente Lansingerland en de waterschappen de volgende ambities opgesteld:

1. Het water in Lansingerland is aantrekkelijk en gezond.

Voor de gemeente Lansingerland is het watersysteem een belangrijke drager van de ruimtelijke kwaliteit en ecosysteem diensten. Het watersysteem vormt de basis van de groenblauwe structuur in de gemeente en is een belangrijke drager van natuur en biodiversiteit. Door het nemen van maatregelen op het gebied van waterkwaliteit worden de natuurwaarden, biodiversiteit, leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en recreatie verbeterd. Belangrijk hierbij is de verbinding tussen biodiversiteit in het water en op het land en hoe deze elkaar kunnen versterken. Bijvoorbeeld door het bieden van leefgebied aan soorten die zowel land als water nodig hebben en door het bieden van ecologische verbindingen voor migrerende soorten. De nog op te stellen groenblauwe landschapsvisie van de gemeente Lansingerland zal hier mede verder invulling aan geven en biedt aanknopingspunten voor deze strategische samenwerkingsagenda. Vanuit het KRW-programma van de waterschappen worden kaders geboden voor verbetering van de waterkwaliteit van al het water en werken we aan het realiseren van de resultaatverplichte KRW doelen en de doelen voor overig water.

2. Het watersysteem is robuust en toekomstbestendig.

Onder deze ambitie valt de waterveiligheid; bescherming tegen overstromingen door ervoor te zorgen dat de kades voldoende hoog en stevig zijn. Waterschappen en gemeente hebben daarnaast samen de taak om te zorgen voor droge voeten als gevolg van hevige neerslag, ieder vanuit zijn eigen taak. Zowel waterschappen als gemeente houden zich daarbij aan normen die daarvoor gesteld zijn. Een nieuw onderdeel in de samenwerking is de fysieke leefomgeving robuust maken tegen het veranderende klimaat en de daarbij behorende extreme weersomstandigheden die nu nog buiten die normen vallen, oftewel klimaatadaptatie. Dit betreft het klimaatbestendig maken van niet alleen woningen maar ook bedrijventerreinen en glastuinbouw. Extreme droogte zoals in 2018 heeft zijn effecten gehad op de waterveiligheid en -kwaliteit. Daarnaast zorgen heviger wordende piekbuien voor verdergaande wateroverlast omdat het systeem (niet alleen het watersysteem, ook buitenruimte en riolering) nog sneller overbelast raakt. Onderzoeken vanuit de gemeente en de waterschappen over klimaatadaptatie zijn de uitgangspunten voor nadere uitwerking. De gemeente Lansingerland heeft de gemeentelijke Ruimtelijke adaptatie strategie klimaat vastgesteld. Deze geeft verdere invulling aan ambitie 2 uit deze SSAW. Ook zijn er in de waterketen samenwerkingsovereenkomsten afspraken gemaakt die bijdragen aan een robuust en toekomstbestendig watersysteem. Deze afspraken gaan bijvoorbeeld over het beperken van overstorten van rioolwater naar oppervlaktewater en het afkoppelen en vasthouden van hemelwater.

3. Gebiedsontwikkeling en herontwikkeling van bestaand gebied optimaliseert de werking van het huidige watersysteem.

Lansingerland is een gemeente in ontwikkeling. Er komen duizenden woningen bij op diverse locaties zoals Wilderszijde. De dorpscentra vernieuwen en er zijn tal van projecten waarop de samenwerking gezocht moet worden om zowel het oppervlaktewatersysteem dan wel de waterketen (zoals riolering), als integraal onderdeel van de leefomgeving, efficiënt en effectief in te richten. Door het water als drager van ruimtelijke kwaliteit te nemen, wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen goed ingespeeld op de gebiedsopgave voor waterkwantiteit en -veiligheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Het Watertoetsproces draagt hier ook aan bij; van vroegtijdig overleg over water naar advies in een plan, naar concrete maatregelen in de fysieke ruimte. In de hele keten van plan tot uitvoering werken we

samen. Voor bestaand gebied is ontharden en vergroten van de sponswerking een belangrijke doelstelling. De watervisies van de waterschappen vormen uitgangspunten voor ruimtelijke inrichting en dragen bij om water als drager van ruimtelijke kwaliteit te zien, en welke handelingsperspectieven er mogelijk zijn om goed gesteld te staan voor de uitdagingen van de toekomst.

4. Strategische keuzes: zoeken naar afstemming en samenwerking

Het HHSK, HHD en de gemeente Lansingerland stellen ook afzonderlijke visies en beleidsplannen op, deze zijn bindend. De strategische samenwerkingsagenda is hét plan dat door alle drie de partijen wordt vastgesteld. Daarmee is het dus de plek om gedragen strategische keuzes vast te stellen. Water maakt deel uit van een integrale leefomgeving die verder reikt dan de gemeentegrenzen. Hierdoor wordt de samenwerking aangegaan met elkaar en met regionale partijen en initiatieven op het gebied van water. Plannen worden op elkaar afgestemd en besproken met belanghebbenden in de omgeving door deelname in ambtelijke en bestuurlijke overleggen in de glastuinbouw, Landschap- en gebiedstafels, watertafel en waterketen.

5. Communicatie en participatie richten zich op het verbeteren van het waterbewustzijn en handelingsperspectief van inwoners en bedrijven.

Een goede werking van het watersysteem gaat ons allemaal aan. Of het nu gaat over wateroverlast, waterbeschikbaarheid, recreatie, veiligheid of klimaatadaptatie, we zijn er allemaal bij betrokken. De partijen willen dan ook graag inwoners en bedrijven bewust maken hoe zij kunnen bijdragen aan een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving. We houden elkaar op de hoogte van de uitdagingen en ontwikkelingen op het gebied van water.

6. Beheer en onderhoud wordt op ecologische wijze tegen beheersbare kosten uitgevoerd

Om het watersysteem mooi, schoon en veilig te houden tegen beheersbare kosten, worden ecologische beheer en onderhoud gepland en aanbesteed, waarbij het behoudt van soorten en her kolonisatie centraal staat. Onderdeel van deze ambitie is het beheer en onderhoud van (droge en natte) oevers, en het zoeken naar kansen voor verbetering van de biodiversiteit.

7. Nieuwe ontwikkelingen en innovaties worden door de partijen besproken en indien mogelijk toegepast.

Innovaties en ontwikkelingen op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en duurzaamheid (circulariteit, energietransitie) gaan snel en zijn nu niet allemaal te voorzien. Daarom is het van belang dat partijen elkaar hierover informeren wanneer dit van belang is om de uitvoering van de watertaken. Hierbij valt te denken aan collectieve gietwaterzuivering en Rainlevelr in de glastuinbouw, ontwikkeling van innovaties op het gebied van hemelwater (afvoer en infiltratie) op particuliere terreinen, beleidsontwikkeling op het gebied van water en groen, aquathermie, etc.

Deze zeven ambities zijn nader uitgewerkt in de projectenlijst.

4. Hoe geven we de samenwerking vorm?

Om de samenwerking te verbreden en te verdiepen is het van belang om kennis uit te wisselen, elkaar snel weten te vinden, helder te overleggen, concrete projectmatige en procesmatige afspraken te maken en de samenwerking op de thema's en beleidsontwikkeling in een vroeg stadium af te stemmen. Om elkaar snel weten te vinden is er een vast contactpersoon, watercoördinator, vanuit de gemeente en de beide waterschappen benoemd. De watercoördinator van de gemeente Lansingerland is trekker van de strategische samenwerking.

Door aangehaakt te zijn bij regionale samenwerkingen zoals het NAD, de Watertafel, de Emissieloze kas en de Regionale Energiestrategie Rotterdam-Den Haag kunnen we meekoppelkansen identificeren en pakken. We zullen echter vanuit de SSAW niet sturen op de inhoud van deze regionale samenwerkingen, aangezien deze hiervoor hun eigen processen hebben.

Strategisch overleg

Er zullen zowel bestuurlijke als ambtelijke overleggen plaats vinden. Het strategisch overleg is een nieuw onderdeel in deze samenwerking. Dit overleg is gericht op de onderwerpen en activiteiten die volgen uit de gezamenlijke doelstellingen, waar we het actuele perspectief omtrent klimaatadaptatie, duurzaamheid, kosten en waterkwaliteit als uitgangspunt nemen voor onderzoek, discussie en ontwikkelingsstrategie.

De watercoördinatoren zijn elkaars aanspreekpunten, communiceren van en naar hun eigen organisatie en betrekken benodigde collega's op de diverse thema's. Tijdens elk strategisch overleg behandelen we doelstellingen inhoudelijk qua uitvoering en kijken we vooruit. We halen input op uit eigen organisatie m.b.t. de doelstellingen en wanneer nodig schalen we gezamenlijk op. Het is belangrijk dat er een netwerk ontstaat zodat medewerker, management en bestuurders van de organisatie elkaar weten te vinden. Dit is dan ook opgenomen in de projectenlijst onder het onderdeel organogram.

Elke twee jaar evalueren we de samenwerking en reflecteren we op voortgang in relatie tot de doelstellingen. In 2023 stellen we een nieuw projectenlijst op voor de nieuwe periode van twee jaar (2023-2025). Na 6 jaar zal de samenwerking geëvalueerd worden en een besluit over het vervolg.

Tabel 1. Overlegstructuur Strategische Samenwerkingsagenda

Overlevorm	Frequentie	Doel	Wie
Bestuurlijk overleg	1x p.j. in Q4	Besluitvorming	Wethouder Lansingerland (voorzitter) Hoogheemraad Delfland Hoogheemraad Schieland en Krimpenerwaard Watercoördinator Lansingerland Accountmanager Delfland Gebiedsmanager HHSK voor Lansingerland
Ambtelijk overleg	1x/p.j. voorafgaand aan BO	Vorbereiden BO, procesmatig en bestuurlijke context.	Watercoördinator Lansingerland Accountmanager HHD, evt. aangevuld met coördinator planvorming HHD Gebiedsmanager HHSK, eventueel aangevuld met gebiedsadviseur HHSK
Strategisch overleg	4x 3 uur p.j.	Behandelen van inhoudelijke en procesmatige activiteiten en strategie.	Watercoördinator Lansingerland: beleidsmedewerker Watercoördinator HHD: Beleidsmedewerker Watercoördinator HHSK: gebiedsadviseur Lansingerland

5. Projectenlijst

Centraal in de projectenlijst staan de 7 ambities die in hoofdstuk 3 genoemd zijn. Elke ambitie wordt uitgesplitst in diverse onderwerpen, per onderwerp worden een aantal projecten genoemd die hieronder vallen en die bijdragen aan de ambitie, met daarachter de betrokken partijen. De projectenlijst maakt inzichtelijk welke onderwerpen belangrijk zijn, waar de projecten die we samen oppakken aan bijdragen. En zal dus ook inzichtelijk maken wanneer een onderwerp weinig tot uiting komt in projecten. Het wordt inzichtelijk wat de samenwerkingsverbanden zijn en in hoeverre we als drie partijen samenwerken.

In de projectenlijst staan projecten die binnen de drie organisaties zijn opgehaald, die al lopen of in het vizier zijn. Deze projecten zijn geborgd in lopende programma's. Daarmee kent deze SSAW geen financiële paragraaf. De projectenlijst is geen statisch document, maar wordt in de loop van de twee jaar aangevuld en aangepast. Met een herziene versie iedere twee jaar (2021-2023, 2023-2025, 2025-2027).